

УДК 347

ОБОВ'ЯЗКИ СПАДКОЄМЦІВ, ЩО ВИНИКАЮТЬ ПРИ СПАДКУВАННІ ЗА ЗАКОНОМ

В. В. НАДЬОН,

канд. юрид. наук,

доцент кафедри цивільного права № 2,

Національний юридичний університет

імені Ярослава Мудрого,

Україна, м. Харків

e-mail: novikova.vic@yandex.ru

ORCID 0000-0001-8240-7717

«Обов'язок – це своєрідна перешкода для вільного облюбовання, вибору та слідування нашим схильностям, потягам, цілям...»
[1, с. 31].

Проаналізовано питання, пов'язані з обов'язками спадкоємців при спадкуванні за законом. Запропоновано обов'язки, покладені на спадкоємців і визначені ЦК, поділити на два види: загальні та спеціальні. Це надасть можливість розподілити обов'язки, в першому випадку, для спадкоємців як за законом, так і за заповітом, у другому – обов'язки, які характерні виключно для спадкоємців за заповітом.

Ключові слова: спадкодавець; спадкоємець; спадкування за законом; спадкування за заповітом; обов'язок; суб'єктивне право; відумерлість спадщини.

Постановка проблеми. Із спадкуванням, так чи інакше, доводиться мати справу практично кожному. Однак далеко не завжди особа розпоряджається своїм майном на випадок смерті. Відсутність прямого волевиявлення, вираженого в заповіті, ніяк не має впливати на стабільність цивільного обороту, тягти за собою порушення прав кредиторів померлого. Завдання держави в такій ситуації – забезпечити належну спадкоємність у правах та обов'язках, що не «вмирають» зі смертю їх носія.

Спадкування за законом покликане забезпечити перехід прав та обов'язків, існування яких не припиняється зі смертю особи, до осіб, які за життя були найбільш близькими померлому в силу різних причин – шлюбу, усиновлення, утримання тощо. Забезпечення їх спадкових прав, охорона та захист самого права спадкування, а разом з тим інтересів сім'ї та суспільства в

цілому – завдання держави, що виконується за допомогою чітких нормативних приписів, що становлять у сукупності інститут спадкування за законом.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблеми, що виникають у спадкових правовідносинах, вивчали й продовжують вивчати видатні учені-цивілісти, серед яких слід виділити В. І. Серебровського, Б. Б. Черепакіна, М. В. Гордона, Г. Ф. Шершеневича, О. С. Иоффе, П. С. Никитюка, Б. Л. Хаскельберга, І. В. Жилінкову, І. В. Спасибо-Фатееву, Ю. А. Хаміцаєву, Л. Є. Гузь, Л. М. Баранову, О. П. Печеного, Л. В. Лещенко, В. Ю. Чуйкову та ін.

Незважаючи на значний інтерес науковців до питань спадкових правовідносин, невирішених проблем залишається багато, серед яких і щодо обов'язків спадкоємців, які виникають при спадкуванні за законом.

Мета статті – проаналізувати обов'язки спадкоємців, що виникають при спадкуванні за законом.

Виклад основного матеріалу. Цивільний кодекс України (далі – ЦК України), на жаль, не містить поняття «спадкування за законом». Тому його дослідження необхідно почати з визначення спадкування за законом, що склалося в теорії цивільного права. Так, М. В. Гордон вважав, що при спадкуванні за законом у самому законі зазначено перелік тих осіб, до яких майно повинно перейти [2, с. 17]. На думку Ю. А. Хаміцаєвої, спадкування за законом – це втілення принципу передбачуваної волі спадкодавця: якщо він не залишив заповіту (не реалізував свою дійсну волю), вважається, що спадкодавець волів, щоб його майно після смерті перейшло до його найближчих родичів, тобто тієї черги спадкоємців, яка відповідно до закону підлягає покликанню до спадкоємства [3, с. 80]. Отже, *спадкування за законом* – це один із способів переходу майнових прав та обов'язків після смерті особи (власника зазначених прав та обов'язків) до інших осіб, встановлених у законі. Слід підкреслити, що у спадкових правовідносинах переходять саме майнові прав та обов'язки на майно.

За загальним правилом, спадкування за законом має місце тоді, коли не складено заповіт, а також в інших випадках, передбачених законом. До таких

випадків слід віднести:

1) спадкодавець заповідальним розпорядженням позбавив певних спадкоємців за законом права виступити спадкоємцями після його смерті (тобто тієї черги спадкоємців, яка в разі відсутності заповіту була покликана до спадкоємства, не вказавши інших спадкоємців). У такому випадку одержує право на спадкування наступна черга спадкоємців.

Якщо спадкодавець у заповіті позбавив права на спадкування всіх можливих (відповідно до черговості) спадкоємців за законом, відкликав заповіт і не склав нового, суд визнає майно відумерлим за заявою відповідного органу місцевого самоврядування за місцем відкриття спадщини (ч. 1 ст. 1277 ЦК). Дане майно перейде у власність територіальній громаді (ч. 4. ст. 1277 ЦК). Виключення із даного правила передбачене ч. 3 ст. 1235 ЦК, відповідно до якого заповідач не може позбавити права на спадкування осіб, які мають право на обов'язкову частку у спадщині. Таким чином, не всіх осіб спадкодавець може позбавити права на спадкування з приводу свого майна;

2) суд визнав заповіт недійсним повністю або в частині. Отже, по відношенню до цієї частини майна або спадщини в цілому відкривається спадкування за законом. Відповідно до п. 3 ст. 1257 ЦК України недійсність окремого розпорядження, що міститься в заповіті, не має наслідком недійсності іншої його частини;

3) заповідана тільки частина майна, відповідно, щодо іншої частини, не охопленою заповітом, спадкується спадкоємцями за законом на загальних підставах. До числа цих спадкоємців входять також спадкоємці за законом, яким інша частина спадщини була передана за заповітом (ст. 1245 ЦК);

4) спадкоємець за заповітом відмовився або помер до відкриття спадщини, не встигнувши її прийняти. Таким чином, належна такому спадкоємцеві частка повинна перейти до спадкоємців за законом за умови, що все майно спадкодавець залишив призначеним у заповіті спадкоємцям;

5) заповідач в своєму заповіті порушив вимоги про обов'язкову частку. Відповідно до п. 1 ст. 1241 ЦК неповнолітні, повнолітні непрацездатні діти

спадкодавця, непрацездатна вдова (вдівець) та непрацездатні батьки спадкують, незалежно від змісту заповіту, половину частки, яка належала б кожному з них при спадкуванні за законом (обов'язкова частка). Відповідно до п. 3 ст. 1235 ЦК заповідач не може позбавити права на спадкування осіб, які мають права на обов'язкову частку у спадщині. Відповідно до даного положення до спадкоємців обов'язкової частки у спадщині переходить тільки *право на майно*;

б) спадкоємець за заповітом усувається від права на спадкування відповідно до положень ст. 1224 ЦК. В даному випадку його спадкова маса переходить до спадкоємців за законом.

Слід підкреслити, що при спадкуванні як за заповітом, так і за законом спадкування має місце лише за наявності всього набору необхідних для цього юридичних факторів. Безпосередньо із закону ні спадкування за заповітом, ні спадкування за законом не може бути. Не випадково мова йде не про спадкування із закону, а про спадкування за законом, тобто відповідно до нього. Зрозуміло, відповідно до закону відбувається і спадкування за заповітом. Тому якщо обмежитися чисто термінологічною стороною справи, то відмінність між спадкуванням за заповітом і спадкуванням за законом має певною мірою умовний характер [4, с. 708]. Зовсім інакше, якщо оцінювати цю відмінність по суті. З цих позицій відмінність між спадкуванням за заповітом і спадкуванням за законом має істотне значення і полягає в тому, що спадкування за заповітом здійснюється у відповідності з волею заповідача, яка не повинна суперечити закону, а спадкування за законом, оскільки воля заповідача не виражена або їй не надається юридичне значення, – лише у відповідності з волею самого закону. При цьому, встановлюючи ті чи інші правила, що стосуються спадкування та покликани заповнити відсутність волі спадкодавця, законодавець зазвичай виходить з цілком розумного припущення, що якби спадкодавець сам висловив свою волю, він висловив би її так само, як і закон [4, с. 708].

З виникненням спадкових правовідносин у їх суб'єктів з'являються певні права та обов'язки, які вперше знайшли своє відображення ще у спадковому

праві Стародавнього Риму. Римляни вважали, що якщо особа не залишила заповіту, то право брати участь у розподілі спадщини мали лише родичі спадкодавця за певним порядком.

Як у Стародавньому Римі, так і сьогодні виникає багато суперечок у сфері спадкового права, тому величезну роль відіграє правове забезпечення (правова регламентація) прав та обов'язків суб'єктів спадкових правовідносин.

Особливість спадкового правовідношення полягає в тому, що воно в повному обсязі виникає лише при наявності сукупності юридичних фактів (юридичного складу). Так, при спадкуванні за законом необхідні наступні юридичні факти: а) смерть спадкодавця; б) прийняття спадкоємцем спадщини; в) наявність певного стану (спорідненість з спадкодавцем, подружжя і т. п.), що дозволяє закликати спадкоємця до спадкування.

При спадкуванні перехід прав та обов'язків спадкодавця до його спадкоємців здійснюється в порядку правонаступництва. При спадкуванні за законом порядок та умови переходу прав та обов'язків спадкодавця вказані в самому законі. Майно спадкодавця ділиться в рівних частках між особами, визначених у законі, і відповідно до встановленої черговості. Законодавством України передбачено п'ять черг (ст.ст. 1261–1265 ЦК). Згідно з правилами п. 2 ст. 1258 ЦК спадкоємці кожної наступної черги спадкують, у випадках: а) якщо немає спадкоємців попередніх черг; б) якщо ніхто із спадкоємців попередніх черг не має права на спадкування (усунути від права на спадкування); в) позбавлені спадщини; г) ніхто з них не прийняв спадщини; д) всі вони відмовилися від спадщини.

До складу спадщини, як вже зазначалося, входять майнові права та обов'язки. До майнових прав належать речові та зобов'язальні права. Речовими правами є право власності та права на чужі речі. Зобов'язальними – договірні та недоговірні права [6, с. 20]. Це означає, що спадкуватися можуть будь-які майнові права та обов'язки, крім тих, спадкування яких не допускається. Л. М. Баранова відзначала, що під обов'язками спадкодавця розуміють ту частину спадщини, в прийнятті якої, безумовно, спадкоємці не зацікавлені [5,

с. 368], але тим не менш зобов'язані прийняти й виконати належним чином для того, щоб реалізувати своє суб'єктивне право (*доповнено автором*). При розгляді даного питання має бути здійснене вартісне порівняння спадкового активу та пасиву спадщини. Причому необхідно акцентувати увагу, що за своєю сутністю цей спосіб захисту не передбачає можливості звільнення спадкоємців від повного виконання боргів спадкодавця [6. с. 152].

Обов'язкам у спадкових правовідносинах приділено особливу увагу. З цими питаннями спадкоємець спочатку стикається й на них дає відповідь при вирішенні питання щодо прийняття чи не прийняття спадщини. У спадкових відносинах спочатку виникає «завуальований» суб'єктивний обов'язок, який обтяжує спадкове майно, стимулюючи спадкоємців у реалізації спадкового суб'єктивного права.

Таким чином, обов'язки у спадкових правовідносинах умовно можна поділити на два види:

– *загальні обов'язки* – це обов'язки, передбачені ЦК та характерні як для спадкоємців за законом, так і для спадкоємців за заповітом. Спадкуватися можуть будь-які майнові обов'язки, крім тих, спадкування яких законом не допускається. До таких обов'язків можна віднести:

- 1) обов'язки, що виникають при відшкодуванні майнової шкоди (збитків) та моральної шкоди, яка була завдана спадкодавцем (ст. 1231 ЦК);
- 2) обов'язки спадкоємців, що виникають при відшкодуванні витрат на утримання, догляд, лікування та поховання спадкодавця (ст. 1232 ЦК);
- 3) обов'язки спадкоємців, що виникають із задоволення вимог кредиторів (ст. 1282 ЦК);
- 4) обов'язки спадкоємців, що пов'язані з витрати на охорону майна (ст. 1284 ЦК);
- 5) обов'язки спадкоємців, пов'язані з управлінням майна (ст. 1285 ЦК);
- 6) обов'язок спадкоємців (у разі прийняття нерухомого майна) пов'язані з зверненням до нотаріуса за видачею свідоцтва про право на спадщину на нерухоме майно (ст. 1297 ЦК);

7) обов'язок спадкоємця (в разі прийняття нерухомого майна) пов'язаний з реєстрацією права на спадщину (ст. 1299 ЦК);

– спеціальні обов'язки – це обов'язки, визначені у заповіті спадкодавцем для конкретного спадкоємця. До яких слід віднести:

1) обов'язки зазначені у заповіті, що носять майновий характер (ст. 1237-1238; ст. 1240; ст. 1246 ЦК);

2) обов'язки зазначені у заповіті, що носять немайновий характер (ст. 1240; ст. 1242 ЦК).

Спадкування за законом будується на загальних обов'язках.

За загальним правилом спадкоємці, що прийняли майно, зобов'язані задовольнити вимоги кредитора повністю, але в межах вартості майна, одержаного у спадщину. Кожен із спадкоємців зобов'язаний задовольнити вимоги кредитора особисто, у розмірі, який відповідає його частці у спадщині. Спадкоємець разом із набуттям права на спадщину набуває й обов'язок щодо виконання зобов'язань спадкодавця, які не стосуються його особистості. Нерозривний зв'язок обов'язків з особистістю боржника свідчить про те, що ці обов'язки не можуть бути передані іншій особі і за життя спадкодавця, а вимагають його особистого виконання. Таким чином, у тих випадках, коли законом або договором передбачено особисте виконання зобов'язання боржником, спадкове правонаступництво відносно обов'язків не допускається. Наприклад, виконавець за договором на виконання науково-дослідних або дослідно-конструкторських і технологічних робіт зобов'язаний провести наукові дослідження особисто (ст. 893 ЦК). У зв'язку з цим, якщо договором дана вимога закону не була змінена, у разі смерті виконавця припиняється договір і, відповідно, обов'язки виконавця.

Спадкоємець боржника за умови прийняття ним спадщини стає боржником перед кредитором у межах вартості успадкованого ним майна. Нотаріус за місцем відкриття спадщини приймає вимоги кредиторів спадкодавця і в той же час він повинен роз'яснити спадкоємцям, що єдиний спадкоємець у межах вартості спадкового майна повинен виконати всі боргові

зобов'язання, що входять до складу спадщини. Борги спадкодавця переходять у спадок до спадкоємців, це можуть бути, наприклад, борги, пов'язані з несплатою комунальних платежів, щодо майна, яке переходить у спадок; це обов'язки, що виникають з договору позики, кредитного договору; це можуть бути обов'язки як невиконаних послуг, робіт, за які спадкодавець отримав повністю або частину винагороди тощо.

У разі вимог кредиторів, які не забезпечені додатковими способами забезпечення виконання зобов'язань (наприклад, договором іпотеки), питань не виникає і закон дає відповідь, яким чином обов'язки повинні бути виконані. З цього приводу Пленум Верховного Суду України в абз. 2 п. 27 своєї постанови від 30 травня 2008 р. № 7 «Про судову практику у справах про спадкування» дав суду такі роз'яснення: «Якщо спадкоємець прийняв спадщину стосовно нерухомого майна, але зволікає з виконанням обов'язку, передбаченого ст. 1297 ЦК, зокрема з метою ухилення від погашення боргів спадкодавця, кредитор має право звернутися до нього з вимогою про погашення заборгованості спадкодавця, розмір якої може бути визначений за правилами статті 625 ЦК». Відповідно до положень ст. 625 ЦК боржник не звільняється від відповідальності за неможливість виконання ним грошового зобов'язання. Боржник, який прострочив виконання грошового зобов'язання, на вимогу кредитора зобов'язаний сплатити суму боргу з урахуванням встановленого індексу інфляції за весь час прострочення, а також три проценти річних від простроченої суми, якщо інший розмір процентів не встановлено договором. Таким чином, до спадкоємців переходить і обов'язок сплатити неустойку (штраф, пеня), яка була присуджена судом кредиторіві з спадкодавця за життя спадкодавця (ч. 3 ст. 1231 ЦК).

Отже, відповідно до положень ч. 2, 3 ст. 1231 ЦК передбачено категоричність виконання зобов'язань спадкодавця перед особами, на користь яких є судові рішення, і в межах сум, визнаних судом.

Інша ситуація, щодо нерухомого майна, що переходить у спадок й обтяжене кредитними боргами, виникає питання щодо процедури виконання

обов'язків щодо цього майна. Перша ситуація, наприклад, щодо спадкового майна укладено договір іпотеки, який до моменту прийняття спадщини не припинив свою дію, тобто спадкодавець за життя не встиг виконати взяті на себе обов'язки за договором. Нотаріус спочатку повинен проінформувати спадкоємця, про те, що дане майно арештовано та причину тому. Дане правило передбачено у Порядку вчинення нотаріальних дій нотаріусами України № 296/5 від 22 лютого 2012 р. Це необхідно для того, щоб спадкоємець спочатку прийняв рішення про прийняття даного арештованого майна або прийняв рішення про відмову в прийнятті даного майна, тому що з прийняттям майна, як було вказано вище, спадкоємець зобов'язаний виконати ті обтяження, які покладені на спадкове майно, а тому, якщо майно заарештовано за борги, спадкодавець повинен: а) погасити борги щодо спадкового майна; б) таким чином, зняти арешт з майна; в) оформити правовстановлюючі документи щодо спадкового майна. Тільки після виконання всіх перерахованих дій спадкоємець зможе вважатися повноправним власником спадкового майна. Це що стосується дій спадкоємця, який бажає прийняти спадщину.

Інша ситуація виникає щодо кредитора, а саме банку або іншої фінансової установи, з якою було укладено кредитний договір. Виникає питання: з якого моменту кредитор має право висувати свої вимоги до нового боржника (спадкоємця)? Слідують відповідь: з моменту прийняття спадщини, як це прописано законом. Таким чином, спадкоємець, належним чином давши згоду на прийняття спадщини, відразу ж зобов'язав себе виконати пов'язані з цим майном обов'язки, як правило, майнового характеру, а саме до прийняття права власності покрити борги, що обтяжують дане спадкове майно, і тільки після виконання покладених обов'язків щодо цього майна, спадкоємець зможе виконати наступний обов'язок щодо цього майна: оформити правовстановлюючі документи (ст. ст. 1297, 1299 ЦК), після чого спадкоємець вважатиметься власником майна. Таким чином, відносно нерухомого майна, яке обтяжене боргами, виникає складна ситуація вступу в права спадкування, а саме послідовність такого характеру: *з правом прийняття спадщини – у*

спадкоємця виникає відразу обов'язок (покрити борги, що обтяжують нерухоме майно) – з виконанням цього обов'язку – в спадкоємця виникає знову таки обов'язок (оформити належним чином правовстановлюючі документи) – після належного оформлення документів у спадкоємця виникає право власності на успадковане майно.

Таким чином, виникає ситуація *право-обов'язок-обов'язок-право*, яка мало відома науці цивільного права, але, як показано на прикладі, добре відома практиці.

На практиці виникає ще одне цікаве питання щодо майна, обтяженого боргами, тобто щодо виконання взятих на себе зобов'язань за кредитним договором спадкодавцем. Банком відносно зобов'язання взятого на себе спадкодавцем був укладений додатково договір поруки, за яким у разі невиконання обов'язків боржником (в нашому випадку спадкодавцем) обов'язок виконати вимоги кредитора перекладаються на поручителя (ст. 553 ЦК). Боржник (спадкодавець) і поручитель несуть солідарну відповідальність перед кредитором (п. 1 ст. 554 ЦК). Виникає питання: а якщо боржник не виконав взятий на себе обов'язок у зв'язку з смертю? Чи відповідатиме поручитель, як солідарний боржник? Оскільки після смерті боржника вступає в силу процедура спадкування (не має значення спадкування за законом або за заповітом), відбувається спадкування боргів (обов'язків) спадкоємцями, якщо вони побажають прийняти спадщину. Таким чином, відбувається переведення боргу на іншу особу, і якщо діючий поручитель не поручиться за нового боржника, то поручительство припиняється у зв'язку з заміною боржника в зобов'язанні (п. 3 ст. 559 ЦК). Отже, у разі смерті боржника та за наявності спадкоємців і спадкового майна стягнення кредитної заборгованості можливо з поручителя в межах вартості спадкового майна тільки в тому випадку, якщо в договорі поруки з кредитною організацією поручитель надав письмову згоду кредитору відповідати за нового боржника.

Оскільки в силу закону спадкоємець відповідає за борги спадкодавця в межах вартості успадкованого ним майна (ст. 1282 ЦК), за відсутності або

недостатності спадкового майна кредитне зобов'язання припиняється неможливістю виконання відповідно повністю або у відсутньої частини спадкового майна. Майнова та моральна шкода, яка була завдана спадкодавцем, відшкодовується спадкоємцями в межах вартості рухомого чи нерухомого майна, що було одержане ними у спадщину, тобто відповідальність настає не вартістю всього активу спадщини, а вартістю лише успадкованого ними рухомого та нерухомого майна.

Таким чином, відповідальність спадкоємців за борги спадкодавця має частковий характер і обмежується вартістю майна, успадкованого цією особою.

ЦК передбачає обов'язки спадкоємців, що виникають в процесі утримання, догляду, лікування та поховання спадкодавця (ст. 1232 ЦК). Дані обов'язки не можуть бути визнані обов'язками самого спадкодавця, але виникли з його смертю, і тому також підлягають виконанню спадкоємцями. Ці обов'язки носять недоговірний характер. Підставою їх виникнення є такі факти, як смерть спадкодавця та понесення витрат спадкоємцем чи іншою особою до або після смерті спадкодавця.

Відповідно до роз'яснень, наданих Верховним Судом України в п. 15 постанови від 30 травня 2008 р. № 7 «Про судову практику у справах про спадкування», на вимогу про відшкодування витрат на утримання, догляд, лікування та поховання спадкодавця (ст. 1232 ЦК), а також витрат на охорону спадкового майна (ст. 1283 ЦК) не поширюються правила ст. 1281 ЦК про порядок і строки пред'явлення вимог кредитором спадкодавця, оскільки вони не впливають із зобов'язань спадкодавця. Тому на такі вимоги поширюється загальна позовна давність (ст. 257 ЦК). Вимоги про відшкодування зазначених витрат можуть бути пред'явлені і до територіальної громади, яка стала власником спадщини, визнаної судом відумерлою.

У разі смерті потерпілого, який був застрахований згідно із Законом № 1105-XIV від нещасного випадку або професійного захворювання, витрати на його поховання несе Фонд у порядку, визначеному постановою Кабінету Міністрів України від 11 липня 2001 р. № 826 (абз. 3 п. 24 постанови Пленуму

Верховного Суду України № 6 від 27 березня 1992 р. (в редакції № 9 від 24 жовтня 2003 р.) «Про практику розгляду судами цивільних справ за позовом про відшкодування шкоди»).

Тому, якщо витрати на поховання ніс хтось інший, вимоги про виплату понесених витрат особа повинна пред'являти не спадкоємцям, а певній організації, на яку покладені відповідні обов'язки.

За управління спадщиною особа, яка його здійснює за договором, вправі вимагати оплати за виконання своїх повноважень (п. 3 ст. 1285 ЦК). За оплатою управитель спадщиною має право звернутися до спадкоємців, а якщо останні добровільно відмовляються оплатити дії управителя, він вправі звернутися до суду з позовом до спадкоємців, в тому числі й до територіальної громади, якщо до неї перейшло спадкове майно як відумерле.

Висновки. Обов'язки, які виникають у спадкоємців з прийняттям спадщини можуть бути поділені на дві групи: до першої з них відносяться борги (обов'язки) самого спадкодавця, не погашені їм за життя; до другої групи належать обов'язки, які хоч і не можуть бути визнані обов'язками самого спадкодавця, але виникають у зв'язку з його смертю. Це загальні обов'язки, які повинні бути виконані як спадкоємцями за законом, так і спадкоємцями за заповітом.

Список літератури:

1. *Петражицкий Л. И.* Теория права и государства : учебник. – Т. 1 / Л. И. Петражицкий. – Санкт Петербург : Юрид. лит-ра, 1907. – 608 с.
2. *Гордон М. В.* Наследование по закону и по завещанию / М. В. Гордон. – Москва : Юрид. лит-ра, 1967. – 118 с.
3. Наследственное право : конспект лекцій / Ю. А. Хамицаева. – Москва : Высшее образование, 2008. – 120 с.
4. Гражданское право : учебник : в 3 т. – Т. 3. – 4-е изд., перераб. и доп. / под ред. А. П. Сергеева, Ю. К. Толстого. – Москва : ТК Велби, Проспект, 2004. – 784 с.
5. Харьковская цивилистическая школа: грани наследственного права : монографія / И. В. Спасибо-Фатеева, О. П. Печеньный, В. И. Крат и др. ; под ред. И. В. Спасибо-Фатеевой. – Харьков : Право, 2016. – 608 с.
6. Цивільний кодекс України: науково-практичний коментар. – Т. 12: Спадкове право / за ред. І. В. Спасибо-Фатеевої. – Харків : Страйд, 2011. – 540 с.

References:

1. Petrazhickij, L.I. (1907). Teorija prava i gosudarstva: uchebnik, Vol. 1. Sankt Peterburg: Jurid. lit-ra [in Russian].

2. Gordon, M.V. (1967). Nasledovanie po zakonu i po zaveshhaniju. Moskva: Jurid. lit-ra [in Russian].
3. Hamicaeva Ju. A. (2008). Nasledstvennoe pravo. Moskva: Vysshee obrazovanie [in Russian].
4. Sergeeva, A.P., Tolstogo, Ju. K. (Eds.) (2004). Grazhdanskoe pravo. (Vols. 1-3. Vol. 3). 4nd ed. Moskva: TK Velbi, Izd-vo Prospekt [in Russian].
5. Spasibo-Fateeva, I.V., Pechenyj, O.P., Krat V.I. et al. (2016). Har'skovskaja civilisticheskaja shkola: grani nasledstvennogo prava. Spasibo-Fateeva, I.V. (Ed.). Khar'kov: Pravo [in Ukrainian].
6. Spasibo-Fateeva, I.V. (Ed.). (2011). Tsyvil'nyj kodeks Ukrainy: Naukovo-praktychnyj komentar, Vol. 12. Kharkiv: Strajd [in Ukrainian].

Надьон В. В. Обязанности наследников, возникающие при наследовании по закону.

Проанализированы вопросы, связанные с обязанностями наследников в наследовании по закону. Предложено обязанности, возложенные на наследников, которые указаны в ГК, поделить на два вида: общие и специальные. Это даст возможность разделить обязанности, которые будут обязательны для исполнения, в первом случае, как для наследников по закону, так и для наследников по завещанию. Во-втором случае, обязанности, которые характерны исключительно для наследников по завещанию.

Ключевые слова: наследодатель; наследник; наследование по закону; наследование по завещанию; обязанность; субъективное право; вымороченное имущество.

Nadion V. V. Heirs' obligations arising under succession by law.

The article analyzes the issues related to the responsibilities of heirs in intestate succession. Proposed obligations imposed on the heirs specified in the Civil Code divide into two types: general and special. This will give the opportunity to share the responsibilities that will be binding, in the first case, for naaslednikov by law, and to the heirs under the will. In the second case, the duties of which are specific only to the heirs under the will.

Key words: a testator; a heir; the succession by law; the succession by will; an obligation; a subjective right; the abolition of the inheritance.

Надійшла до редколегії 14.03.2016 р.